

Svet
Evropske unije

Bruselj, 28. maj 2021
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2018/0152/A(COD)

5950/1/21
REV 1 ADD 1

VISA 25
FRONT 40
MIGR 25
IXIM 37
SIRIS 13
COMIX 70
CODEC 154
PARLNAT 119

UTEMELJITEV SVETA

Zadeva: Stališče Sveta v prvi obravnavi z namenom sprejetja UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (ES) št. 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 in (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ zaradi reforme vizumskega informacijskega sistema

- utemeljitev Sveta
- Svet sprejel 27. maja 2021

I. UVOD

1. Komisija je po temeljiti oceni VIS 16. maja 2018 predložila zakonodajni predlog za spremembo Uredbe VIS¹ (v nadaljnjem besedilu: uredba o spremembi VIS).
2. Odbor stalnih predstavnikov je na seji 19. decembra 2018 sprejel mandat za začetek pogajanj z Evropskim parlamentom².
3. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel 19. septembra 2018³.
4. Evropski nadzornik za varstvo podatkov je mnenje predložil 12. decembra 2018⁴.
5. Agencija EU za temeljne pravice je mnenje na zahtevo Evropskega parlamenta predložila 30. avgusta 2018⁵.
6. Evropski parlament je stališče v prvi obravnavi sprejel 13. marca 2019⁶.
7. Pogajanja med Svetom in Evropskim parlamentom so se začela oktobra 2019, da bi dosegli dogovor v fazi stališča Sveta v prvi obravnavi („hiter dogovor v drugi obravnavi“).
8. Med pogajanji je bilo ugotovljeno, da v predlogu Komisije manjkajo nekatere določbe – o t. i. „posledičnih spremembah VIS“. Te spremembe je treba vnesti v pravne akte o informacijskih sistemih in podatkovnih zbirkah EU zaradi avtomatiziranih poizvedb VIS v teh drugih sistemih. Komisija je podobne posledične spremembe predlagala za ETIAS⁷.

¹ 8853/18.

² 15726/18.

³ EESC 2018/03954, UL C 440, 6.12.2018, str. 154–157.

⁴ Povzetek mnenja evropskega nadzornika za varstvo podatkov o predlogu nove uredbe o vizumskem informacijskem sistemu, UL C 50, 8.2.2019, str. 4–8.

⁵ Mnenje FRA – 2/2018. <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/revised-visa-information-system-and-its-fundamental-rights-implications>

⁶ T8-0174/2019, 7401/19.

⁷ Glej COM(2019) 3 final in COM(2019) 4 final.

9. Zaradi spremenljive geometrije sodelovanja držav članic v politikah EU na območju svobode, varnosti in pravice je bilo v uredbo o spremembi VIS (ki je predmet te utemeljitve Sveta) pravno mogoče vključiti le en sklop posledičnih sprememb v zvezi s spremembo pravnih instrumentov na področju schengenskega pravnega reda v zvezi z zunanjimi mejami, druge določbe, ki niso del tega pravnega reda, pa je bilo treba vključiti v ločen pravni instrument.
10. Odbor stalnih predstavnikov je 17. junija 2020 spremenil mandat Sveta, da bi vključili „posledične spremembe VIS“⁸. Pogajalska ekipa Evropskega parlamenta je že sprejela stališče v prvi obravnavi in napovedala, da bo svoje stališče o tem novem sklopu določb oblikovala v okviru medinstitucionalnih pogajanj.
11. Po šestih političnih trialogih in številnih tehničnih sestankih so se pogajanja uspešno zaključila 8. decembra 2020, pri čemer sta Evropski parlament in Svet dosegla kompromis glede besedila dveh uredb:
- Uredbe o spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (ES) št. 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 in (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ zaradi reforme vizumskega informacijskega sistema (uredba o spremembi VIS, ki je predmet te utemeljitve Sveta), in glede
 - Uredbe o spremembi uredb (EU) št. 603/2013, 2016/794, 2018/1862, 2019/816 in 2019/818 v zvezi z določitvijo pogojev za dostop do drugih informacijskih sistemov EU za namene VIS.
12. Odbor stalnih predstavnikov je 22. januarja 2021 opravil analizo končnega kompromisnega besedila, da bi dosegel dogovor.

⁸ 8787/20.

13. Odbor Evropskega parlamenta za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (Odbor LIBE) je 27. januarja 2021 potrdil politični dogovor, njegov predsednik pa je 1. februarja predsedniku Odbora stalnih predstavnikov poslal pismo, v katerem je potrdil, da bo Parlament odobril stališče Sveta v drugi obravnavi, če bo Svet odobril obe uredbi v prvi obravnavi, potem ko ju bo pregledala pravno lingvistična služba.
14. Odbor stalnih predstavnikov je 3. februarja 2021 potrdil politični dogovor o kompromisnem besedilu uredb.
15. Danska ne sodeluje pri sprejetju uredbe o spremembi VIS, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja. Ta uredba nadgrajuje schengenski pravni red, zato se bo Danska v šestih mesecih od dne, ko Svet sprejme to uredbo, odločila, ali jo bo prenesla v svoje nacionalno pravo.
16. Irska ne sodeluje pri sprejetju uredbe o spremembi VIS, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja, saj predstavlja razvoj določb schengenskega pravnega reda, pri katerem Irska ne sodeluje.
17. Za Islandijo, Norveško, Švico in Lihtenštajn uredba o spremembi VIS predstavlja razvoj določb schengenskega pravnega reda.
18. Za Ciper, Bolgarijo, Romunijo in Hrvaško določbe uredbe o spremembi VIS predstavljajo določbe, ki temeljijo na schengenskem pravnem redu oziroma so z njim kako drugače povezane v smislu zadevnih aktov o pristopu.

II. CILJ

19. VIS, vzpostavljen z Odločbo Sveta 2004/512/ES (Odločba VIS) in Uredbo (ES) št. 767/2008, je informacijski sistem EU za lažje vodenje postopka za izdajo vizuma za kratkoročno prebivanje (v nadaljnjem besedilu: schengenski postopek) ter pomoč organom za vizume, meje, azil in migracije pri preverjanju državljanov tretjih držav, ki za potovanje na schengensko območje potrebujejo vizum. VIS je povezan s konzulati držav članic po vsem svetu in vsemi njihovimi mejnimi prehodi na zunanjih mejah.
20. Cilj uredbe o spremembi VIS je njegov nadaljnji razvoj, da bi omogočili boljši odziv na nove izzive na področju vizumske, mejne in varnostne politike. Uredba naj bi zlasti omogočila lažje vodenje postopka za pridobitev vizuma, boljše preverjanje preteklosti pred sprejetjem odločitve o vizumu za kratkoročno prebivanje ali dolgoročno bivanje in dovoljenju za prebivanje ter boljše preverjanje identitete na zunanjih mejnih prehodih in na ozemlju držav članic ter izboljšanje notranje varnosti na schengenskem območju z lažjo izmenjavo informacij med državami članicami o državljanih tretjih držav, ki imajo vizum za dolgoročno bivanje in dovoljenje za prebivanje.

III. ANALIZA STALIŠČA SVETA V PRVI OBRAVNAVI

A. Splošno

21. Evropski parlament in Svet sta se pogajala, da bi sklenila dogovor na podlagi stališča Sveta v prvi obravnavi, ki bi ga Parlament lahko odobril v drugi obravnavi. Besedilo stališča Sveta v prvi obravnavi o uredbi o spremembi VIS v celoti odraža kompromis, ki sta ga ob pomoči Evropske komisije dosegla sozakonodajalca.

B. Najpomembnejša vprašanja

Konsolidacija pravil v zvezi z VIS

22. V skladu s stališčem Sveta iz prve obravnave se Odločba Sveta 2004/512/ES o vzpostavitvi vizumskega informacijskega sistema (VIS) in Sklep Sveta 2008/633/PNZ o dostopu do VIS za namene kazenskega pregona razveljavita.
23. Tako se konsolidirajo vsa pravila o vzpostavitvi in uporabi VIS.

Področje uporabe VIS

24. Stališče Sveta v prvi obravnavi podpira predlog Komisije, po katerem naj bi v revidirani VIS poleg vizumov za kratkoročno prebivanje vključili tudi vizume za dolgoročno bivanje in dovoljenja za prebivanje, ki jih v glavnem urejajo nacionalna pravila, omogočajo pa prosto gibanje znotraj schengenskega območja.
25. Ta razširitev področja uporabe VIS bo tudi drugim organom držav članic in ne samo organu izdajatelju omogočila, da preveri zadevno listino in njenega imetnika na meji ali na ozemlju države članice. S tem bo odpravljena velika informacijska vrzel na področju meja in varnosti, sistem pa se bo lahko bolje odzival na varnostne spremembe in izzive, povezane z migracijami, s čimer se bo optimiziralo upravljanje zunanjih meja EU.

Preverjanje preteklosti

26. Stališče Sveta v prvi obravnavi temelji na zamisli iz predloga Komisije, po kateri naj bi se organom, pristojnim za izdajo vizumov, z uporabo okvira interoperabilnosti omogočilo avtomatizirano preverjanje v drugih podatkovnih zbirkah. Poleg tega je v njem dodano še razlikovanje pravil in postopkov za poizvedovanje v podatkovnih zbirkah z občutljivimi in neobčutljivimi podatki.

27. Na podlagi obstoječih pravil morajo konzulati za potnike, za katere velja vizumska obveznost, v schengenskem informacijskem sistemu (SIS) zgolj preveriti, ali za prosilca za vizum za kratkoročno prebivanje velja prepoved vstopa. V skladu s stališčem Sveta v prvi obravnavi pa se bodo vse vloge, evidentirane v VIS, in sicer za vizume za kratkoročno prebivanje, za vizume za dolgoročno bivanje ali za dovoljenje za prebivanje, avtomatično preverjale v vseh drugih informacijskih sistemih EU za varnost in migracije. S tem obveznim navzkrižnim preverjanjem se bodo odkrivali prosilci, ki uporabljajo več identitet, in vsi, ki predstavljajo tveganje v smislu varnosti ali nespoštovanja predpisov glede migracij, kot je ustrezno.
28. VIS bo poizvedoval v podatkovnih zbirkah v zvezi z mejami in SIS, pa tudi v podatkovni zbirki sistema ECRIS-TCN in Interpolovi podatkovni zbirki TDAWN (pod pogojem, da se lastniku Interpolovega razpisa ukrepa ne razkrijejo nobene informacije) ter po poizvedbah v SIS v zvezi z razpisi ukrepov v SIS za vrnitev, ki sprva niso bile vključene v stališče Evropskega parlamenta v prvi obravnavi, vendar jih je Parlament nazadnje sprejel. Svet je v stališču v prvi obravnavi omejil poizvedbe v sistemu ECRIS-TCN na obsodbe za huda kazniva dejanja in terorizem. To vključuje tudi časovno omejitev obsodb, ki se bodo upoštevale, in sicer obsodbe v zadnjih 25 letih v primeru terorističnih kaznivih dejanj in 15 let v primeru obsodb za huda kazniva dejanja. S časovnimi omejitvami (ki jih je zahteval Evropski parlament kot kompromis za sprejetje poizvedovanj v sistemu ECRIS-TCN) naj bi določili enak „časovni razpon“ za zadetke v VIS glede na obsodbe v nacionalnih kazenskih evidencah, katerih trajanje ni usklajeno na ravni EU.
29. Namesto „enotne kontaktne točke“, ki jo je sprva zagovarjal Evropski parlament, uvaja stališče Sveta v prvi obravnavi koncept „imenovanih organov VIS“, ki naj bi imeli nalogo preverjanja občutljivih zadetkov. Države članice pri „imenovanju“ (v nasprotju z „vzpostavitvijo“) tega organa ohranijo določen manevrski prostor – imenujejo namreč lahko več kot en organ, vključno z uradi SIRENE, če imajo na voljo dovolj dodatnih sredstev za izvajanje teh novih nalog.
30. V stališče Sveta v prvi obravnavi so vključena posebna pravila za zadetke na nadzornem seznamu ETIAS, ki jih bodo zaradi njihove občutljivosti preverjale nacionalne enote ETIAS.

Posledične spremembe

31. V točkah od 8 do 10 je razloženo, da je bilo med pogajanjem ugotovljeno, da v predlogu Komisije manjkajo nekatere določbe. Da bi se v celoti vzpostavile avtomatizirane poizvedbe VIS, bi bilo treba spremeniti pravne akte o informacijskih sistemih in podatkovnih zbirkah EU, v katerih poizveduje VIS, vključno z avtomatizirano obdelavo osebnih podatkov. Upoštevati je bilo treba tudi novo zakonodajno okolje za interoperabilnost, ki se je razvilo, odkar je bil maja 2018 predložen predlog o VIS. Komisija je podobne posledične spremembe predlagala za ETIAS⁹.
32. Stališče Sveta v prvi obravnavi zapolnjuje to vrzel s tehničnimi spremembami naslednjih sklopov pravnih aktov:
- a) uredb o schengenskih mejah: VIS¹⁰, SVI¹¹, ETIAS¹², SIS za vračanje¹³, SIS za meje¹⁴ in interoperabilnost na mejah¹⁵ ter

⁹ Glej COM(2019) 3 final in COM(2019) 4 final.

¹⁰ Uredba (ES) št. 767/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o vizumskem informacijskem sistemu (VIS) in izmenjavi podatkov med državami članicami o vizumih za kratkoročno prebivanje (Uredba VIS) (UL L 218, 13.8.2008, str. 60–81).

¹¹ Uredba (EU) 2017/2226 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2017 o vzpostavitvi sistema vstopa/izstopa (SVI) za evidentiranje podatkov o vstopu in izstopu ter podatkov o zavrnitvi vstopa državljanov tretjih držav pri prehajanju zunanjih meja držav članic in določitvi pogojev za dostop do SVI zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter o spremembi Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma in uredb (ES) št. 767/2008 ter (EU) št. 1077/2011 (UL L 327, 9.12.2017, str. 20–82).

¹² Uredba (EU) 2018/1240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. septembra 2018 o vzpostavitvi Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) ter spremembi uredb (EU) št. 1077/2011, (EU) št. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 in (EU) 2017/2226 (UL L 236, 19.9.2018, str. 1–71).

¹³ Uredba (EU) 2018/1860 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o uporabi schengenskega informacijskega sistema za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 312, 7.12.2018, str. 1–13).

¹⁴ Uredba (EU) 2018/1861 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi schengenskega informacijskega sistema (SIS) na področju mejnih kontrol, o spremembi Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma ter o spremembi in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1987/2006 (UL L 312, 7.12.2018, str. 14–55).

¹⁵ Uredba (EU) 2019/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju meja in vizumov ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 in (EU) 2018/1861 Evropskega parlamenta in Sveta ter Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ (UL L 135, 22.5.2019, str. 27–84).

- b) „neschengenskih besedil in schengenskih besedil o policiji“: Eurodac¹⁶, uredba o Europol¹⁷, SIS za policijske namene¹⁸, sistem ECRIS-TCN¹⁹ in interoperabilnost za policijske namene²⁰.

Zaradi spremenljive geometrije sodelovanja držav članic v politikah EU na območju svobode, varnosti in pravice je drugi sklop posledičnih sprememb vključen v ločen pravni instrument, ki pa bi kljub temu brezhibno deloval skupaj z Uredbo VIS, da bi omogočili celovito delovanje in uporabo sistema.

Biometrija

33. Vprašanje biometričnih podatkov, kot je vključeno v stališče Sveta v prvi obravnavi, je rezultat intenzivnih pogajanj z Evropskim parlamentom. Doseženi kompromis ohranja bistvene elemente predloga Komisije, hkrati pa so jim dodani nekateri zaščitni ukrepi, ki jih je predlagal Evropski parlament, in sicer:

¹⁶ Uredba (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo prstnih odtisov zaradi učinkovite uporabe Uredbe (EU) št. 604/2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, in o zahtevah za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac, ki jih vložijo organi kazenskega pregona držav članic in Europol za namene kazenskega pregona, ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1077/2011 o ustanovitvi Evropske agencije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (UL L 180, 29.6.2013, str. 1–30).

¹⁷ Uredba (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) ter nadomestitvi in razveljavitvi sklepov Sveta 2009/371/PNZ, 2009/934/PNZ, 2009/935/PNZ, 2009/936/PNZ in 2009/968/PNZ (UL L 135, 24.5.2016, str. 53–114).

¹⁸ Uredba (EU) 2018/1862 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi schengenskega informacijskega sistema (SIS) na področju policijskega sodelovanja in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, o spremembi in razveljavitvi Sklepa Sveta 2007/533/PNZ ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1986/2006 Evropskega parlamenta in Sveta in Sklepa Komisije 2010/261/EU (UL L 312, 7.12.2018, str. 56–106).

¹⁹ Uredba (EU) 2019/816 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o vzpostavitvi centraliziranega sistema za določitev držav članic, ki imajo informacije o obsodbah državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva (sistem ECRIS-TCN), z namenom dopolnitve evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc ter o spremembi Uredbe (EU) 2018/1726 (UL L 135, 22.5.2019, str. 1–26).

²⁰ Uredba (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja, azila ter migracij in spremembi uredb (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ter (EU) 2019/816 (UL L 135, 22.5.2019, str. 85–135).

- najnižja starostna meja za odvzem prstnih odtisov v postopku za izdajo vizuma za kratkoročno prebivanje se zniža z dvanajst na šest let; podobno se prstni odtisi otrok, mlajših od šestih let, ne shranjujejo v VIS za potrebe vizumov za dolgoročno bivanje in dovoljenj za prebivanje; za zbiranje prstnih odtisov otrok veljajo strožji zaščitni ukrepi in omejitve namenov, za katere se taki podatki lahko uporabijo, na primere, ko je to v otrokovo korist, zlasti z omejitvijo obdobja hrambe podatkov;
- zgornja starostna meja za odvzem prstnih odtisov v postopku za izdajo vizuma za kratkoročno prebivanje je določena na 75 let, saj se kakovost prstnih odtisov starejših zmanjšuje;
- podoba obraza, posneta v živo, bo postala osnovno pravilo v vizumskem postopku (tudi za otroke, mlajše od šestih let, da se prispeva k boju proti trgovini z otroki). Države članice lahko poleg tega za vsako vlogo zahtevajo fotografijo na papirju. Skenirana fotografija na papirju bo v VIS vključena le v izjemnih primerih, ko se podoba obraza, posneta v živo, ne zahteva (voditelji držav ali vlad, člani kraljevih družin itd.), vendar se ne bo uporabljala za ugotavljanje ujemanja biometričnih podatkov. Z zastavico v sistemu bo označeno, ali je bila podoba obraza posneta v živo ob predložitvi vloge; v izjemnih primerih se podoba obraza pridobi s čipa elektronske strojno berljive potne listine;
- biometrični podatki se v skladu s sedanjo prakso kopirajo za vloge za izdajo vizuma, vložene v 59 mesecih od prejšnje vloge za izdajo vizuma;
- biometrični podatki otrok se lahko preverjajo na ozemlju držav članic;
- organom kazenskega pregona bo dovoljen dostop do biometričnih podatkov otrok od 14. leta starosti in ne od 18. leta, za kar se je sprva zavzemal Evropski parlament. Dostop do podatkov o otrocih, mlajših od te starosti, bo vedno mogoč, če bodo ti otroci žrtve, ki jih je treba zaščititi;
- biometrični podatki otrok, mlajših od dvanajstih let, bodo izbrisani ob izstopu iz schengenskega območja in poteku veljavnosti vizuma (v VIS je bilo dodano samodejno obvestilo iz SVI, da se omogoči izbris podatkov);
- organi, pristojni za odločanje o azilu, bodo imeli dostop do prstnih odtisov otrok brez identifikacijskih listin.

34. Stališče Sveta v prvi obravnavi obravnava tudi pravice mejnih organov in organov, pristojnih za preverjanje na ozemlju držav članic, do dostopa, dostop organov, pristojnih za odločanje o azilu, do podatkov iz VIS za vizume za kratkoročno prebivanje in dolgoročno bivanje ter dovoljenja za prebivanje, pa tudi člene o identifikaciji. Kar zadeva iskanje na podlagi podobe obraza, velja splošno načelo, da je tovrstno iskanje urejeno enako za vizume za kratkoročno prebivanje, vizume za dolgoročno bivanje in dovoljenja za prebivanje. Svet je v stališču sprejel tudi načelo iskanja na podlagi podobe obraza za namene identifikacije (kot pomožno iskanje, ne sme pa to biti glavno iskalno merilo) ter uporabo podobe obraza v okviru azila (pod enakimi pogoji).
35. Stališče Sveta v prvi obravnavi omejuje pravice dostopa do VIS na tisto, kar je nujno potrebno. Na primer, omejen je dostop organov kazenskega pregona do podatkov o otrocih in dostop teh organov do podatkov o imetnikih dovoljenj za prebivanje, ki so v VIS neprekinjeno evidentirani deset let ali več.

Kazalniki posebnih tveganj

36. Pri obravnavi vlog za izdajo vizumov bo mogoče poleg samodejnih poizvedb v drugih podatkovnih zbirkah izkoristiti tudi kazalnike posebnih tveganj. Stališče Sveta v prvi obravnavi in stališče Evropskega parlamenta soglašata, da bi bilo treba te kazalnike – ki kažejo na tveganje za varnost, nezakonito priseljevanje ali visoko tveganje za epidemijo – uporabljati kot algoritem, ki omogoča oblikovanje profilov.
37. Kazalniki bodo vsebovali pravila o podatkovni analitiki in posebne vrednosti, ki jih bodo predložile države članice, ter statistične podatke iz drugih zadevnih podatkovnih zbirk s področja upravljanja meja in varnosti. To bo izboljšalo ocene tveganja in omogočilo uporabo metode podatkovne analitike. Kazalniki tveganja ne bi vsebovali osebnih podatkov, utemeljeni pa bi bili na statističnih podatkih in informacijah, ki bi jih države članice predložile o grožnjah, neobičajni stopnji zavrnitev ali prekoračitvi obdobja dovoljenega bivanja nekaterih kategorij državljanov tretjih držav in o tveganju za javno zdravje.
38. Svet je v stališču v prvi obravnavi premaknil določbe o kazalnikih posebnih tveganj iz vizumskega zakonika v Uredbo VIS in predlagal strukturo upravljanja, ki bo v celoti usklajena s pravili ETIAS za varnostno preverjanje.

Dostop organov kazenskega pregona do podatkov iz VIS

39. Stališče Sveta v prvi obravnavi razveljavlja Sklep Sveta 2008/633/PNZ o dostopu organov kazenskega pregona do podatkov iz VIS in to vprašanje ureja v Uredbi VIS.
40. Dodatni cilj Uredbe je nacionalnim organom kazenskega pregona in Europolu pod strogimi pogoji omogočiti dostop do podatkov iz VIS zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj. V skladu s stališčem Sveta v prvi obravnavi bodo imeli – pod posebnimi pogoji ter v skladu s pravili EU o varstvu podatkov in drugimi zaščitnimi ukrepi v VIS – imenovani organi in Europol bolj strukturiran dostop do VIS, vključno z vizumi za dolgoročno bivanje in dovoljenji za prebivanje, zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja terorističnih kaznivih dejanj ali drugih hudih kaznivih dejanj.
41. V skladu z novo generacijo informacijskih sistemov EU stališče Sveta v prvi obravnavi ne vključuje predhodnega iskanja v sistemu za avtomatizirano identifikacijo prstnih odtisov na podlagi Sklepa 2008/615/PNZ (Prümški sklep) kot pogoja za dostop do VIS, kar je bilo del stališča Evropskega parlamenta v prvi obravnavi.

Prispevek k politiki vračanja EU

42. V skladu s stališčem Sveta v prvi obravnavi bo VIS prispeval k večji učinkovitosti politike vračanja EU: v VIS bodo vključene kopije potne listine prosilca. Ta ukrep bo lajšal ugotavljanje identitete in ponovni sprejem oseb, ki so v postopku vračanja in nimajo potnih listin. Poleg tega bodo imele Evropska agencija za mejno in obalno stražo in zlasti njene skupine za vračanje dostop do VIS.

Prevozniki

43. V skladu s stališčem Sveta v prvi obravnavi bodo imeli prevozniki na portalu za prevoznike (omejen) dostop do podatkov iz VIS (odgovor „ok/not ok“), kot že velja za ETIAS in SVI.

Pošiljanje podatkov iz VIS tretjim državam ali mednarodnim organizacijam

44. V skladu s stališčem Sveta v prvi obravnavi se podatki iz VIS ne smejo posredovati ali dajati na razpolago tretjim državam ali mednarodnim organizacijam, vendar so pod zelo strogimi pogoji možna odstopanja za namene vračanja, preselitve ali kazenskega pregona.

Temeljne pravice

45. Stališče Sveta v prvi obravnavi razširja člen o splošnih načelih za okrepitev varstva temeljnih pravic pri obdelavi osebnih podatkov v VIS, zlasti v zvezi s prepovedjo diskriminacije prosilcev. Pri izvajanju vseh postopkov iz Uredbe uvaja tudi temeljno načelo največje koristi otroka.
46. Stališče Sveta v prvi obravnavi usklajuje določbe o varstvu podatkov iz VIS s standardi iz splošne uredbe o varstvu podatkov²¹. Vključuje pristop „vgrajenega varstva podatkov“. S posodobitvami so zagotovljeni potrebni zaščitni ukrepi in mehanizmi za učinkovito zaščito zasebnosti in temeljnih pravic potnikov, zlasti njihovega zasebnega življenja in osebnih podatkov.

Posodobitev drugih tehničnih elementov sistema VIS

47. Stališče Sveta v prvi obravnavi vključuje VIS Mail v VIS in krepi njegovo funkcionalnost. Poleg tega daje agenciji eu-LISA nalogo shranjevanja podatkov iz VIS v centralnem registru za poročanje in statistične podatke, vzpostavljenem na podlagi uredbe o interoperabilnosti, centralizira postopek posvetovanja in vključuje seznam priznanih potnih listin v VIS.
48. Stališče Sveta v prvi obravnavi krepi pravila o kakovosti podatkov in pooblašča agencijo eu-LISA za razvoj in vzdrževanje mehanizmov in postopkov za nadzor kakovosti podatkov.
49. Z izboljšanim delovanjem VIS se prispeva k zagotavljanju neprekinjene razpoložljivosti.

²¹ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1–88).

Struktura VIS

50. Čeprav je Komisija predlagala spremembo Odločbe Sveta 2004/512/ES o vzpostavitvi VIS, stališče Sveta v prvi obravnavi odraža pristop, za katerega se zavzema Evropski parlament, in sicer razveljavitev navedene odločbe ter vključitev njene vsebine in nekaterih elementov izvedbenih sklepov Komisije v uredbo VIS.
51. V skladu s stališčem Sveta v prvi obravnavi struktura VIS temelji na centraliziranem sistemu. Centralizirane storitve so podvojene na dveh različnih lokacijah, na glavni lokaciji in na lokaciji, ki gosti rezervni centralni sistem VIS.
52. Stališče Sveta v prvi obravnavi nadgrajuje strukturo VIS, da bi se upoštevalo novo okolje za interoperabilnost. Strukturo sestavljajo centralni sistem VIS, enotni nacionalni vmesniki, spletna storitev, portal za prevoznike in komunikacijska infrastruktura VIS. Te komponente si, kolikor je to tehnično mogoče, delijo in ponovno uporabljajo komponente strojne in programske opreme centralnega sistema SVI, nacionalnih enotnih vmesnikov SVI, portala za prevoznike ETIAS, spletne storitve SVI in komunikacijske infrastrukture SVI. Komunikacijska infrastruktura podpira neprekinjeno razpoložljivost VIS in prispeva k njenemu zagotavljanju. Agencija eu-LISA je odgovorna za tehnično in operativno upravljanje VIS in njegovih sestavnih delov.

Ureditve spremljanja, ocenjevanja in poročanja

53. Stališče Sveta v prvi obravnavi uvaja celovit sistem spremljanja in poročanja:
- (a) agencija eu-LISA bo vsaki dve leti predložila poročilo o *tehničnem delovanju VIS*, vključno z njegovo varnostjo in oceno uporabe podobe obraza za identifikacijo oseb;
 - (b) države članice in Europol bodo pripravili letna poročila o *učinkovitosti dostopa do podatkov iz VIS za namene kazenskega pregona*;

- (c) Komisija bo tri leta po začetku delovanja revidiranega VIS in nato vsaka štiri leta pripravila *splošno oceno VIS*, ki bo med drugim vključevala:
- pregled doseženih rezultatov glede na zastavljene cilje in nastale stroške,
 - oceno nadaljnje veljavnosti temeljnih načel in njihovega učinka na temeljne pravice, varnosti VIS, uporabe določb o pošiljanju podatkov iz VIS tretjim državam in mednarodnim organizacijam,
 - podrobno analizo podatkov iz letnih poročil o učinkovitosti dostopa do podatkov v VIS za namene kazenskega pregona ter
 - oceno, ali je poizvedovanje VIS v sistemu ECRIS-TCN prispevalo k doseganju cilja, v skladu s katerim je treba oceniti, ali bi prosilec za vizum, vizum za dolgoročno bivanje ali dovoljenje za prebivanje predstavljal grožnjo javnemu redu ali javni varnosti.

54. Stališče Sveta v prvi obravnavi predvideva tudi poročanje o *stanju priprav na izvajanje reforme VIS*: Komisija eno leto po datumu začetka veljavnosti uredbe o spremembi in nato vsako leto do začetka delovanja Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o stanju priprav in podrobne informacije o nastalih stroških ter informacije o vseh tveganjih, ki lahko vplivajo na skupne stroške VIS, ki jih krije splošni proračun Unije. V primeru zamud pri celovitem izvajanju Uredbe bo Komisija Evropski parlament in Svet čim prej obvestila o razlogih za zamude ter o njihovih časovnih in finančnih posledicah.

Spremembe drugih pravnih aktov

55. Stališče Sveta v prvi obravnavi spreminja več pravnih aktov, da bi jih prilagodili reformi VIS: vizumski zakonik²², zakonik o schengenskih mejah²³, sistem vstopa/izstopa²⁴, ETIAS²⁵, SIS za vračanje²⁶, SIS za meje²⁷, interoperabilnost na področju meja in vizumov²⁸ in uredbo o evropski mejni in obalni straži²⁹.

-
- ²² Uredba (ES) št. 810/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o vizumskem zakoniku Skupnosti (Vizumski zakonik) (UL L 243, 15.9.2009, str. 1–58).
- ²³ Uredba (EU) 2016/399 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o Zakoniku Unije o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah) (UL L 77, 23.3.2016, str. 1–52).
- ²⁴ Uredba (EU) 2017/2226 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2017 o vzpostavitvi sistema vstopa/izstopa (SVI) za evidentiranje podatkov o vstopu in izstopu ter podatkov o zavrnitvi vstopa državljanov tretjih držav pri prehajanju zunanjih meja držav članic in določitvi pogojev za dostop do SVI zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter o spremembi Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma in uredb (ES) št. 767/2008 ter (EU) št. 1077/2011 (UL L 327, 9.12.2017, str. 20–82).
- ²⁵ Uredba (EU) 2018/1240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. septembra 2018 o vzpostavitvi Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) ter spremembi uredb (EU) št. 1077/2011, (EU) št. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 in (EU) 2017/2226 (UL L 236, 19.9.2018, str. 1–71).
- ²⁶ Uredba (EU) 2018/1860 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o uporabi schengenskega informacijskega sistema za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 312, 7.12.2018, str. 1–13).
- ²⁷ Uredba (EU) 2018/1861 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi schengenskega informacijskega sistema (SIS) na področju mejnih kontrol, o spremembi Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma ter o spremembi in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1987/2006 (UL L 312, 7.12.2018, str. 14–55).
- ²⁸ Uredba (EU) 2019/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju meja in vizumov ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 in (EU) 2018/1861 Evropskega parlamenta in Sveta ter Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ (UL L 135, 22.5.2019, str. 27–84).
- ²⁹ Uredba (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 (UL L 295, 14.11.2019, str. 1–131).

Rok za izvedbo

56. Stališče Sveta v prvi obravnavi upošteva enega ključnih elementov stališča Evropskega parlamenta v prvi obravnavi, tj. rok za začetek izvajanja revidiranega VIS. Čeprav je sprememba Evropskega parlamenta nakazala začetek delovanja VIS dve leti po začetku veljavnosti, je v stališču Sveta v prvi obravnavi navedeno, da bo Komisija najpozneje do 31. decembra 2023 sprejela sklep, v katerem bo določila datum začetka delovanja VIS. Ta rok je v skladu s končnim političnim časovnim načrtom (konec leta 2023) za začetek izvajanja sistema upravljanja meja in strukture interoperabilnosti, del katere je VIS.

IV. ZAKLJUČEK

57. V stališču Sveta v prvi obravnavi je v celoti upoštevan kompromis, ki sta ga v pogajanjih dosegla Svet in Evropski parlament ob pomoči Komisije. Svet meni, da njegovo stališče v prvi obravnavi predstavlja uravnotežen sveženj in da se bo s sprejetjem Uredbe o spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (ES) št. 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 in (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ zaradi reforme vizumskega informacijskega sistema izboljšalo upravljanje meja in okrepila notranja varnost schengenskega območja.
58. Ta kompromis je potrjen v pismu, ki ga je predsednik Odbora LIBE 1. februarja 2021 poslal predsedniku Odbora stalnih predstavnikov. Predsednik Odbora LIBE je v tem pismu napovedal, da bo članom in članicam odbora, nato pa tudi na plenarnem zasedanju predlagal, naj v drugi obravnavi Parlamenta sprejmejo stališče Sveta iz prve obravnave brez sprememb, potem ko ga bosta pregledali pravnolingvistični službi obeh institucij.
-